

EUROOPAN PARLAMENTTI

1999

2004

Istuntoasiakirja

LOPULLINEN
A5-0231/2001

21. kesäkuuta 2001

MIETINTÖ

Luonnos neuvoston direktiiviksi eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä
henkilöstöedustuksen osalta
(14732/2000 – C5-0093/2001 – 1989/0219(CNS))

(Uudelleen kuuleminen)

Työllisyys- ja sosiaalivaliokunta

Esittelijä: Winfried Menrad

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

- * Kuulemismenettely
yksinkertainen enemmistö
- **I Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
- **II Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- *** Hyväksyntämenettely
parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia
- ***I Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
- ***II Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi
- ***III Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely)
yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään teknisten yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asianomaiset tekniset yksiköt.

SISÄLTÖ

	Sivu
ASIAN KÄSITTELY	4
LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS	6
LUONNOS LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI	12
PERUSTELUT	13
OIKEUDELLISTEN JA SISÄMARKKINA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO (sisältää valiokunnan kannan oikeusperustasta).....	18

ASIAN KÄSITTELY

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 30. kesäkuuta 1970 ensimmäisen ehdotuksensa asetukseksi eurooppayhtiöstä. Ehdotusta muutettiin vuonna 1975. Komissio antoi 25. elokuuta 1989 uudet ehdotukset asetukseksi eurooppayhtiön säännöistä ja direktiiviksi henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (KOM(1989) 268 – 1989/0218-0219(SYN))¹. Tekstejä muutettiin vuonna 1991 (KOM(1991) 174)².

Vuonna 1989 ja 1991 tehdyt ehdotukset perustuivat EY:n perustamissopimuksen 54 artiklaan (nykyinen 44 artikla), jossa määrättiin yhteistoimintamenettelystä. Maastrichtin sopimuksen tultua voimaan ehdotukset kuuluivat yhteispäätösmenettelyn piiriin.

Parlamentti hyväksyi 24. tammikuuta 1991 pitämässään istunnossa kantansa ensimmäisessä käsittelyssä näistä ehdotuksista ja vahvisti sen 2. joulukuuta 1993 sekä uudelleen 27. lokakuuta 1999.

Myöhemmin neuvosto päätti, että ehdotusten oikea oikeusperusta oli EY:n perustamissopimuksen 308 artikla, jossa määrätään Euroopan parlamentin kuulemisesta.

Neuvosto pyysi 9. maaliskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä kuulla Euroopan parlamenttia uudelleen EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan mukaisesti luonnoksesta neuvoston direktiiviksi eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta (14732/2000 – 1989/0219(CNS)).

Parlamentin puhemies ilmoitti 15. maaliskuuta 2001 pidetyssä istunnossa lähettäneensä neuvoston tekstin asiasta vastaavaan työllisyys- ja sosiaalivaliokuntaan sekä lausuntoa varten oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokuntaan (C5-0093/2001).

Työllisyys- ja sosiaalivaliokunta oli nimittänyt 15. helmikuuta 2001 pitämässään kokouksessa esittelijäksi Winfried Menradin.

Valiokunta käsitteli luonnosta neuvoston direktiiviksi ja mietintöluonnosta 20. maaliskuuta, 29. toukokuuta ja 21. kesäkuuta 2001 pitämässään kokouksissa.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi luonnoksen lainsäädäntöpäätöslausemaksi yksimielisesti.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Michel Rocard (puheenjohtaja), Winfried Menrad (varapuheenjohtaja ja esittelijä), Jan Andersson, Elspeth Attwooll (Luciano Caverin puolesta), Alima Boumediene-Thiery (Jillian Evansin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Philip Bushill-Matthews, Luigi Cocilovo, Elisa Maria Damião, Den Dover (Gunilla Carlssonin puolesta), Harald Ettl, Carlo Fatuzzo, Hélène Flautre, Fiorella Ghilardotti, Marie-Hélène Gillig, Anne-Karin Glase, Ian Stewart Hudghton, Stephen Hughes, Anne Elisabet Jensen (Daniel Ducarmen puolesta), Karin Jöns, Piia-Noora Kauppi (Roger Helmerin puolesta), Dieter-Lebrecht Koch (Jorge Salvador Hernández Mollarin puolesta), Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Toine Manders (Luciana Sbarbatin puolesta), Thomas Mann, Mario Mantovani, Claude Moraes, Ria G.H.C. Oomen-

¹ EYVL C 263, 16.10.1989, s. 69.

² EYVL C 138, 14.5.1991, s. 8.

Ruijten (Ruth Hieronymin puolesta), Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Tokia Saïfi, Herman Schmid, Peter William Skinner (Hans Udo Bullmannin puolesta), Helle Thorning-Schmidt, Anne E.M. Van Lancker ja Barbara Weiler.

Oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunnan lausunto, johon sisältyy sen kanta oikeusperustasta, on tämän mietinnön liitteenä.

Mietintö jätettiin käsiteltäväksi 21. kesäkuuta 2001.

Tarkistusten jättämisen määräaika ilmoitetaan sen istuntojakson esityslistaluonnoksessa, jonka aikana mietintöä käsitellään.

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS

Luonnos neuvoston direktiiviksi eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta (14732/2000 – C5-0093/2001 – 1989/0219(CNS))

Ehdotusta muutetaan seuraavasti:

Neuvoston teksti¹

Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1 Johdanto-osan 1 viite

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen **308 artiklan**,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen **137 artiklan 3 kohdan kolmannen luettelamakohdan**,

Perustelu

Oikea oikeusperusta on 137 artiklan 3 kohdan kolmas luettelakohta, sillä direktiivi koskee työntekijöiden edustamista ja heidän etujensa kollektiivista turvaamista, mukaan lukien yhteistoiminta, joka tarkoittaa työntekijöiden edustajien osallistumista yhtiön päättäviin elimiin. Koska perustamissopimuksessa on olemassa erityinen oikeusperusta, ei ole tarpeen turvautua valtuuksiin, jotka yhteisölle on annettu perustamissopimuksen 208 artiklassa.

Tarkistus 2 Johdanto-osan 3 a kappale (uusi)

3 a) Tämän direktiivin tarkoituksena on asettaa vähimmäisvaatimukset henkilöstölle tiedottamisesta ja henkilöstön osallistumisesta sekä sen kuulemisesta Euroopan yhteisön alueella toimivissa yrityksissä.

Perustelu

¹ Ei vielä julkaistu EYVL:ssä.

Ei haluta heikentää jäsenvaltioiden omaan sosiaalilainsäädäntöön liittyviä ehtoja.

Tarkistus 3
Johdanto-osan 5 a kappale (uusi)

5 a) On kuitenkin aiheellista yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden kansallisia täytäntöönpanosäännöksiä, sillä saavutettuja oikeuksia ei vaaranneta.

Perustelu

Jotta vältetään siltä, että on olemassa viidettoista erilaiset kansalliset täytäntöönpanosäännökset, direktiivin täytäntöönpanoa on koordinoitava, koska muutoin ajaututaan ristiriitaan eurooppayhtiön perustamisen tarkoituksen kanssa.

Tarkistus 4
Johdanto-osan 7 a kappale (uusi)

7 a) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava asianmukaisin säännöksin, että tulevasta henkilöstöeduksesta neuvotellaan myös, jos SE:n perustamisen jälkeen tapahtuu huomattavia rakenteellisia muutoksia.

Perustelu

Oikeutta neuvotella henkilöstön osallistumisen järjestämisestä ei voida rajoittaa aikaan, jolloin SE perustetaan. Jos tapahtuu merkittäviä rakenteellisia muutoksia (esimerkiksi fuusioita, muiden yritysten ja yhtiöiden liittämisiä) on taattava mahdollisuus uusiin neuvotteluihin.

Tarkistus 5
Johdanto-osan 12 a kappale (uusi)

12 a) Tarvitaan selkeät säännöt johdon tiedotusvelvollisuudesta ja erityisesti siitä, mihin sitä sovelletaan.

Perustelu

Tekstissä ei ole ollut selkeitä sääntöjä johdon tiedotusvelvollisuudesta. On kuitenkin välttämätöntä kuvata tarkasti tiedotusvelvollisuuden kohteet.

Tarkistus 6
Johdanto-osan 17 kappale

17) Perustamissopimuksessa ei ole annettu yhteisölle muita kuin 308 artiklassa säädettyjä ehdotetun direktiivin hyväksymisen edellyttämiä valtuuksia.

17) Perustamissopimuksen 137 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohtassa määrätään tarvittavasta oikeusperustasta.

Perustelu

Oikea oikeusperusta on 137 artiklan 3 kohdan kolmas luetelmakohta, sillä direktiivi koskee työntekijöiden edustamista ja heidän etujensa kollektiivista turvaamista, mukaan lukien yhteistoiminta, joka tarkoittaa työntekijöiden edustajien osallistumista yhtiön päättäviin elimiin. Koska perustamissopimuksessa on olemassa erityinen oikeusperusta, ei ole tarpeen turvautua valtuuksiin, jotka yhteisölle on annettu perustamissopimuksen 308 artiklassa.

Tarkistus 7
2 artiklan k kohta

k) 'osallistumisella' henkilöstöä edustavan elimen ja/tai henkilöstön edustajien vaikuttamista yhtiön asioihin siten, että heillä on:
– **oikeus valita tai nimetä osa yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenistä tai**
– **oikeus suositella ja/tai vastustaa joidenkin tai kaikkien yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenten nimeämistä.**

k) 'osallistumisella' henkilöstön edustajien vaikuttamista yhtiön asioihin hallintoneuvostossa tai hallituksessa.

Perustelu

Henkilöstöä edustavan elimen tehtävät liittyvät tiedotus- ja kuulemiskysymyksiin, eivät osallistumiseen. Tämä elin on eurooppalaisen yritysneuvoston erityinen muoto SE:n tapauksessa. Osallistumisen on oltava pysyvä tehtävä. Tätä käsitettä eivät riitä kuvaamaan yksittäiset oikeudet, kuten oikeus suositella, nimittää ja vastustaa hallintoneuvostoon

osallistuvia henkilöstön edustajia. Käsiteltävänä olevassa direktiivissä tavoitellaan oikeutta laajempaan kuulemiseen, jota voitaisiin pitää myötävaikuttamisena. Työllisyysvaliokunnan mietinnössä komission kertomuksesta eurooppalaisen yritysneuvoston soveltamisen tilanteesta (2000/2214(COS)) ehdotetaan, että tiedottamisesta, kuulemisesta ja myötävaikuttamisesta olisi päätettävä neuvostossa enemmistöperiaatteella ja ainoastaan osallistumisesta olisi päätettävä yksimielisesti.

Tarkistus 8
4 artiklan 2 kohdan g alakohta

g) jos osapuolet neuvotteluissaan päättävät osallistumisjärjestelyjen perustamisesta, järjestelyjen pääkohdat, mukaan lukien (soveltuvin osin) SE:n hallituksen tai hallintoneuvoston niiden jäsenten lukumäärä, jotka henkilöstö on oikeutettu valitsemaan tai nimeämään taikka joita se on oikeutettu suosittelemaan tai vastustamaan, yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti henkilöstö voi valita tai nimetä heidät taikka suositella tai vastustaa heitä, ja näiden jäsenten oikeudet, ja

g) jos osapuolet neuvotteluissaan päättävät osallistumisjärjestelyjen perustamisesta, järjestelyjen pääkohdat, mukaan lukien (soveltuvin osin) SE:n hallituksen tai hallintoneuvoston niiden jäsenten lukumäärä, jotka henkilöstö on oikeutettu valitsemaan tai nimeämään taikka joita se on oikeutettu suosittelemaan tai vastustamaan, yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti henkilöstö voi valita tai nimetä heidät taikka suositella tai vastustaa heitä, ja näiden jäsenten oikeudet, ja ***SE:n hallituksessa tai hallintoneuvostossa toimivat henkilöstön edustajat valitaan tai nimitään noudattaen niitä kansallisia tapoja tai säännöksiä, joita jäsenvaltiossa sovelletaan kutsuttaessa henkilöstön edustajia pääomayhtiöiden elimiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sovittuja järjestelyjä.***

Perustelu

Tämä maininta on jäänyt vahingossa pois neuvoston ehdotuksesta, vaikka se sisältyi komission alkuperäiseen ehdotukseen.

Tarkistus 9
12 artiklan 3 kohta (uusi)

3. Komissio johtaa jäsenvaltioiden asiantuntijoista koostuvaa täytäntöönpanoryhmää, jonka tehtävänä on helpottaa ja yhteensovittaa tämän

***direktiivin saattamista osaksi kansallista
lainsäädäntöä.***

Perustelu

*Jotta välttyään siltä, että on olemassa viidettoista erilaiset kansalliset
täytäntöönpanosäännökset, komission pitää johtaa jäsenvaltioiden virkamiehistä
muodostettua valtuuskuntaa, joka koordinoi direktiivin saattamista asianmukaisesti osaksi
kansallista lainsäädäntöä.*

Tarkistus 10

Liite, Osa 3, b kohdan 1 alakohta

b) Jos muissa SE:n
muodostamistapauksissa SE:n, sen
tytäryhtiöiden ja toimipaikkojen
henkilöstöllä ja/tai niitä edustavalla
elimellä on oikeus valita tai nimetä SE:n
hallitukseen tai hallintoneuvostoon se
määrä taikka suositella tai vastustaa sitä
määrää jäseniä, joka vastaa suurinta
osallistuvissa yhtiöissä ennen SE:n
rekisteröintiä sovellettua
henkilöstöosallistumisen osuutta.

b) Jos muissa SE:n
muodostamistapauksissa SE:n, sen
tytäryhtiöiden ja toimipaikkojen
henkilöstöllä ja/tai niitä edustavalla
elimellä on oikeus valita tai nimetä SE:n
hallitukseen tai hallintoneuvostoon se
määrä taikka suositella tai vastustaa sitä
määrää jäseniä, joka vastaa suurinta
osallistuvissa yhtiöissä ennen SE:n
rekisteröintiä sovellettua
henkilöstöosallistumisen osuutta.
***SE:n hallituksessa tai hallintoneuvostossa
toimivat henkilöstön edustajat valitaan tai
nimetään noudattaen niitä kansallisia
tapoja tai säännöksiä, joita jäsenvaltiossa
sovelletaan kutsuttaessa henkilöstön
edustajia pääomayhtiöiden elimiin.***

Perustelu

*Tämä maininta on jäänyt vahingossa pois neuvoston ehdotuksesta, vaikka se sisältyi
komission alkuperäiseen ehdotukseen.*

Tarkistus 11

Liite, Osa 3, b kohdan 3 alakohta

Edustava elin päättää hallituksen tai hallintoneuvoston paikkojen jakautumisesta eri jäsenvaltioiden henkilöstöä edustavien jäsenten kesken tai siitä, miten SE:n työntekijät voivat suositella tai vastustaa kyseisten elimien jäseniä, suhteessa kussakin jäsenvaltiossa työskentelevän SE:n henkilöstön määrään. Jos yhden tai useamman jäsenvaltion työntekijät eivät kuulu suhteellisuusperusteen piiriin, edustava elin nimittää yhdestä tällaisesta jäsenvaltiosta yhden jäsenistä, ja erityisesti siitä jäsenvaltiosta, jossa on SE:n sääntömääräinen kotipaikka, jos tämä on asianmukaista. Kukin jäsenvaltio voi määrittää, miten sille osoitetut hallituksen tai hallintoneuvoston paikat jaetaan.

(Tarkistus ei vaikuta suomenkieliseen versioon.)

LUONNOS LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma luonnoksesta neuvoston direktiiviksi eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta (14732/2000 – C5-0093/2001 – 1989/0219(CNS))

(Kuulemismenettely – uudelleen kuuleminen)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon luonnoksen neuvoston direktiiviksi (14732/2000¹),
 - ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(1989) 268)², jota muutettiin vuonna 1991 asiakirjalla KOM(1991) 174³,
 - ottaa huomioon kantansa ensimmäisessä käsittelyssä 24. tammikuuta 1991⁴, joka vahvistettiin 2. joulukuuta 1993⁵ ja 27. lokakuuta 1999⁶,
 - neuvoston kuultua sitä uudelleen EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan mukaisesti (C5-0093/2001),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 67 artiklan ja 71 artiklan 2 kohdan,
 - ottaa huomioon työllisyys- ja sosiaalivaliokunnan mietinnön sekä oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunnan lausunnon (A5-0231/2001),
1. hyväksyy neuvoston luonnoksen näin muutettuna;
 2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;
 4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia luonnokseen direktiiviksi;
 5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

¹ Ei vielä julkaistu EYVL:ssä.

² EYVL C 263, 16.10.1989, s.69.

³ EYVL C 138, 29.5.1991, s. 8.

⁴ EYVL C 48, 25.2.1991, s. 55.

⁵ EYVL C 342, 20.12.1993, s. 15.

⁶ EYVL C 154.

PERUSTELUT

I. LÄHTÖTILANNE

Kolmekymmentä vuotta kestäneiden sitkeiden neuvottelujen jälkeen työ- ja sosiaaliministerit pääsivät 20. joulukuuta 2000 pidetyssä neuvoston kokouksessa sopimukseen eurooppayhtiötä koskevista säännöistä. Neuvosto on valinnut asetuksen ja direktiivin oikeusperustaksi EY:n perustamissopimuksen 308 artiklan.

Komissio esitti vuonna 1970 ensimmäisen kerran asetusluonnoksen, joka koski Euroopan laajuisesti yhtenäistä osakeyhtiömuotoa. Luonnos esitettiin 1980-luvun lopulla Euroopan parlamentille kahtena erillisenä ehdotuksena, joista ensimmäinen koski asetusta eurooppayhtiön säännöistä ja perustui ETY-sopimuksen 100 artiklaan (EY:n perustamissopimuksen 95 artikla). Toinen ehdotus koski direktiiviä, jolla näitä sääntöjä täydennettiin työntekijöiden aseman osalta¹ ja joka perustui ETY-sopimuksen 54 artiklaan (EY:n perustamissopimuksen 44 artikla). Valittavana oli, kuten jo viidennen direktiiviluonnoksen tapauksessa, yksipuolinen ja kaksijakoinen järjestelmä sekä useita työntekijöiden osallistumisen malleja. Asetus- ja direktiiviehdotus muodostivat siten erottamattoman kokonaisuuden, koska ei voida kuvitella eurooppayhtiötä ilman jonkin tyyppistä osallistumista.

Ehdotusten ydinkohtia olivat:

- valinnan mukaan sovellettava käsite ylikansallisesta, veroetuja nauttivasta eurooppayhtiöstä, joka voi syntyä eri valtioissa toimivien yritysten yhdistymisen tai holding-yhtiön tai yhteisen tytäryhtiön perustamisen tuloksena
- mahdollisuus valita yksipuolinen tai kaksijakoinen rakenne
- sitovasti säännelty henkilöstön edustajien myötävaikuttaminen
- tiedottamis- ja kuulemisvelvollisuus tai hallinto- tai yritysneuvoston tapauksessa velvollisuus pyytää hyväksyntää ennen kuin toteutetaan sellaisia päätöksiä kuin:
 - yrityksen lakkauttaminen tai siirto
 - yrityksen toiminnan supistaminen tai laajentaminen
 - yritysmuutokset
 - tytär- tai holding-yhtiöiden perustaminen
- henkilöstön edustajien valintamenettely ja työskentelytavat noudattavat kussakin maassa vallitsevia käytäntöjä.

Ehdotukset kaatuivat osallistumiskysymykseen. Euroopan parlamentti antoi tammikuussa 1997 päätöslauselmaesityksen komission tiedonannosta, joka koski työntekijöiden kuulemista ja näille tiedottamista. Päätöslauselmalla pyrittiin vauhdittamaan lainsäädäntömenettelyä, jonka tavoitteena oli SE:n työntekijöiden osallistumista koskevan

¹ KOM (1989) 268, 16.10.89. Parlamentti hyväksyi lainsäädäntöehdotuksen 24. tammikuuta 1991 ja esitti molempiin teksteihin tarkistuksia mietinnössään, joiden laatijat olivat Oddy ja Rothley oikeusasioiden ja kansalaisten oikeuksien valiokunnan sekä Suarez ja Brok sosiaaliasioiden valiokunnan puolesta.

kysymyksen ratkaisemisen. Tätä varten asetettiin Etienne Davignonin johtama asiantuntijaryhmä, joka yritti ratkaista ongelman. Se totesi pian, että jos perustaksi olisi valittu jossakin jäsenvaltiossa noudatettu järjestelmä, se ei olisi saavuttanut neuvostossa vaadittua enemmistöä. Tästä syystä asiantuntijaryhmä esitti seuraavaa rakennetta:

- Ennen eurooppayhtiön lopullista perustamista tarvitaan neuvotteluja. Jos ne epäonnistuvat, niitä on jatkettava seuraavien kolmen kuukauden kuluessa. Neuvottelut eivät missään tapauksessa voi kestää vuotta pitempään.
- Jos tämän ajan kuluessa ei päästä sopimukseen, sovelletaan ohjeellisiksi määräyksiksi tarkoitettuja sääntöjä työntekijöille tiedottamisesta sekä näiden kuulemisesta ja osallistumisesta.
- Näiden ohjeellisten määräysten soveltamisella on määrä estää se, että neuvottelut eivät johda oikeusvarmuuden heikkenemiseen tai siihen että eurooppayhtiön perustaminen mahdollisesti estyy.¹

Asiantuntijaryhmän kertomuksen perusteella puheenjohtajavaltio Luxemburg esitti uuden lakiluonnoksen, joka ei kuitenkaan pystynyt lieventämään erityisesti Iso-Britannian, Irlannin ja Espanjan vastustusta. Samoin kävi parlamentin vastaaville ehdotuksille (päättölauselmaesitykset tammikuussa ja marraskuussa 1997), joissa otettiin kantaa kyseisiin asiakirjoihin. Parlamentti halusi välttää kaksi vaaraa, jotka olivat

- joidenkin maiden tietyn osallistumismallin suora siirtäminen muihin maihin (ei "osallistumisen vientiä")
- joidenkin maiden pitemmälle menevän osallistumisen kiertäminen eurooppalaisen säädöksen avulla (ei "pakoa osallistumisesta").

Tarvittiin vielä runsaita neuvotteluja ja lainsäädäntöehdotusten muutoksia ennen kuin neuvosto pääsi 20. joulukuuta 2000 sopimukseen eurooppayhtiön alustavasta versiosta, jossa suurimmat ongelmat oli ratkaistu. Espanjan hyväksyntä saavutettiin Nizzan Eurooppa-neuvostossa ainoastaan valintaratkaisun käyttöönoton avulla. Täten jäsenvaltioilla on – tapauksissa, joissa yhtiö muodostetaan yhteenliittymisen kautta – mahdollisuus olla sisällyttämättä osallistumista koskevaa sääntelyä osaksi kansallista lainsäädäntöä (opting-out-lauseke).

II. ASETUKSEN JA DIREKTIIVIN KESKEINEN SISÄLTÖ

Luonnoksen mukaan eurooppayhtiö voidaan perustaa seuraavasti:

- Vähintään kaksi eri jäsenvaltioiden lainsäädännön piiriin kuuluvaa osakeyhtiötä yhdistyy.

¹ Davignon-ryhmän loppukertomus toukokuulta 1997 (C4-0455/97). Parlamentti otti siihen kantaa marraskuussa 1997. Esittelijä: W. Menrad.

- Eri jäsenvaltioiden osakeyhtiöt tai julkiset osakeyhtiöt perustavat holding-yhtiön. (Oleellinen ero yhteenliittymisen kautta tapahtuvaan perustamiseen on siinä, että perustavat yhtiöt ovat edelleen olemassa.)
- Perustetaan 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yhtiöiden yhteinen tytäryritys.
- Osakeyhtiö, joka on perustettu yhden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jolla on vähintään kahden vuoden ajan ollut toisen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin kuuluva tytäryritys, muutetaan eurooppayhtiöksi.

Yrityksen elimet ovat yhtiökokous sekä kaksijakoisessa järjestelmässä hallinto- ja johtoelin tai yksipuolisessa järjestelmässä hallitus, jolloin neuvotteluosapuolet voivat päättää, pitävätkö ne parempana kaksijakoista vai yksipuolista järjestelmää.

Asetusta täydentävässä direktiivissä säädetään henkilöstön edustajille annettavista tiedoista ja heidän kuulemisestaan, kun kyseessä ovat asiat, jotka koskevat itse eurooppayhtiötä, sen tytäryhtiötä tai yrityksiä, jolloin noudatetaan pääasiassa eurooppalaista yritysneuvostoa koskevia säännöksiä. Siinä säädetään myös henkilöstön edustajien osallistumisesta yrityksen toimintaan eurooppayhtiön hallintoneuvostossa tai hallituksessa.

Osallistumisen taso määritellään vapaissa neuvotteluissa kyseisten yritysten ja henkilöstön edustajien välillä erityisessä neuvotteluelimessä. Tämä neuvotteluelin tekee päätöksensä periaatteessa jäsentensä ehdottomalla enemmistöllä, ja jäsenten on edustettava kyseisten yritysten työntekijöiden ehdotonta enemmistöä. Jos neuvottelut johtavat osallistumisen vähenemiseen, tarvitaan määräenemmistö, joka on 2/3 jäsenistä, joiden on edustettava 2/3 henkilöstöstä ja oltava vähintään kahdesta jäsenvaltiosta. Näin on silloin, jos eurooppayhtiön henkilöstön edustajien määrä on vähäisempi kuin kulloinkin osallisena olevien yritysten henkilöstön edustajien suurin määrä. Määräenemmistöä vaaditaan kuitenkin vain silloin, kun on saavutettu tietyt kynnyksarvot, jotka kuvaavat niiden työntekijöiden, joilla on osallistumisoikeus, suhdetta henkilöstön kokonaismäärään. Arvot ovat:

- yritysten yhdistyminen 25 %
- holding 50 %
- tytäryhtiön perustaminen 50 %.

Jos neuvottelut kariutuvat, osallistumisoikeuksien turvaamiseksi on säädetty poikkeussääntelystä, jota sovelletaan, jos

- osapuolet sopivat siitä
- puolen vuoden tai pidennyksen tapauksessa yhden vuoden kuluessa ei saavuteta sopimusta ja neuvotteluelin ei ole päättänyt soveltaa kansallisia määräyksiä, mikäli kunkin osallistuvan yrityksen asiasta vastaava elin on hyväksynyt menettelyn jatkamisen. Samoja kynnyksarvoja sovelletaan jälleen, ts. direktiivin liitteen mukaista sääntelyä vastaavat osallistumisen vähimmäisstandardit ovat voimassa automaattisesti, jos nämä arvot saavutetaan.

Osallistumista koskevat seuraavat säännökset:

- Jos muuttamisen kautta syntyneen eurooppayhtiön tapauksessa on ennen yhtiön perustamista sovellettu yhden jäsenvaltion säännöksiä henkilöstön edustajien osallistumisesta hallintoneuvoston tai hallituksen toimintaan, kaikkia henkilöstön edustajien osallistumista koskevia seikkoja noudatetaan edelleen.
- Eurooppayhtiön perustamisen tapauksessa eurooppayhtiön, sen tytäryhtiöiden ja yritysten henkilöstöllä ja/tai henkilöstöä edustavilla elimillä on oikeus valita tai nimetä osa eurooppayhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenistä tai suositella tai vastustaa näiden nimeämistä, jolloin näiden jäsenten määrä lasketaan sen mukaan, mikä on suurin vastaava määrä kyseisissä yrityksissä ennen eurooppayhtiön perustamista.

III. DIREKTIIVIN MUUTTAMINEN

Ottaen huomioon komission ehdotuksen, Davignon-ryhmän loppukertomuksen, parlamentin antaman kyseisiä ehdotuksia koskevan lausunnon sekä tulokset 25. huhtikuuta järjestetystä kuulemistilaisuudesta, joka koski työntekijän tiedonsaantiin, kuulemiseen ja osallistumiseen liittyviä oikeuksia, esittelijä katsoo, että neuvoston direktiiviehdotusta on kritisoitava seuraavilta osin:

1. Oikeusperustan muuttaminen

Neuvosto on valinnut oikeusperustaksi EY:n perustamissopimuksen 308 artiklaa. Sitä on käytettävä oikeusperustana aina, kun

- jokin yhteisön toimi osoittautuu tarpeelliseksi yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi yhteismarkkinoiden toiminnassa, ja
- EY:n perustamissopimuksessa ei ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista.

Euroopan parlamentin oikeudellisen osaston lausunnon mukaan EY:n perustamissopimuksessa on jo erityinen oikeusperusta, 137 artiklan 3 kohta, jota lausunnon mukaan on sovellettava.

2. Verotukseen liittyvät ongelmat

- a) Verotuksen neutraalius
Eurooppayhtiön taloudellisen houkuttelevuuden parantamiseksi tähän yhtiömuotoon on sovellettava 23. heinäkuuta 1990 hyväksyttyä nk. verofuusiodirektiiviä.
- b) Verojen määrääminen
Eurooppayhtiö on työnantajan kannalta erityisen houkutteleva vain silloin, kun se ei enää kuulu kulloisenkin kansallisen verotuksen alaisuuteen.
- c) Loppuverotus
Vanhan yhtiön loppuverotus muodostaa vero-oikeudellisen esteen, jota ei ole vielä ratkaistu.

3. Direktiivin täytäntöönpano

SE:n hyväksymisen jälkeen alkaa kolmivuotinen siirtymäkausi. Sekä asetuksen että direktiivin täytäntöönpanoon yhteisössä liittyvän lainsäädännön on oltava yhtenäistä, jotta vältetään 15 erilaista menettelyä, koska se olisi vastoin eurooppayhtiön perustamisen tarkoitusta.

4. Valintamenettely

Komission alkuperäisen ehdotuksen mukaan työntekijöiden edustajien valintamenettelyssä noudatetaan kunkin jäsenvaltion yleistä käytäntöä tai säädöksiä.

5. Eurooppalainen yritysneuvosto – eurooppayhtiö

Direktiivin 12 artiklan mukaan SE ja tytäryhtiöt eivät kuulu eurooppalaista yritysneuvostoa koskevien säännösten alaisuuteen. On kuitenkin perustettava erityinen työntekijöiden elin. Joka tapauksessa on varmistettava, että molempien direktiivien tiedottamis- ja kuulemisoikeutta koskevat säännökset vastaavat toisiaan.

20. kesäkuuta 2001

OIKEUDELLISTEN JA SISÄMARKKINA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyys- ja sosiaalivaliokunnalle

Luonnos neuvoston direktiiviksi eurooppayhtiön sääntöjen täydentämisestä
henkilöstöedustuksen osalta
(14732/2000 – C5-0093/2001 – 1989/0219(CNS))

Valmistelija: Bill Miller

ASIAN KÄSITTELY

Oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunta nimitti 29. helmikuuta 2000 pitämässään kokouksessa valmistelijaksi Bill Millerin.

Valiokunta käsittelee lausuntoluonnosta 27. helmikuuta, 5. maaliskuuta, 24. huhtikuuta, 25. toukokuuta ja 20. kesäkuuta 2001 pitämässään kokouksissa.

Viimeksi mainitussa kokouksessa valiokunta hyväksyi jäljempänä esitetyt tarkistukset yksimielisesti.

Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Willi Rothley (varapuheenjohtaja puheenjohtajana), Bill Miller (valmistelija), Maria Berger, Kathalijne Maria Buitenweg (Raina A. Mercedes Echererin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Michael Cashman (Evelyne Gebhardtin puolesta työjärjestyksen 153 artiklan 2 kohdan mukaisesti), Bert Doorn, Marie-Françoise Garaud, Françoise Grossetête (Janelly Fourtoun puolesta), Gerhard Hager, Malcolm Harbour, Heidi Anneli Hautala, Kurt Lechner, Neil McCormick, Manuel Medina Ortega, Ria G.H.C. Oomen-Ruijten (Klaus-Heiner Lehnen puolesta), Astrid Thors (Toine Mandersin puolesta), Felekna Uca, Diana Wallis, Joachim Wuermeling ja Christos Zacharakis (Stefano Zappalàn puolesta).

TARKISTUKSET

Oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyys- ja sosiaalivaliokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

Neuvoston teksti¹

Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1 Johdanto-osan 1 viite

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti **sen 308 artiklan**,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti **137 artiklan 3 kohdan kolmannen luetelmakohtan**,

Perustelu

Oikea oikeusperusta on 137 artiklan 3 kohdan kolmas luetelmakohta, sillä direktiivi koskee työntekijöiden edustamista ja heidän etujensa kollektiivista turvaamista, mukaan lukien yhteistoiminta, joka tarkoittaa työntekijöiden edustajien osallistumista yhtiön päättäviin elimiin. Koska perustamissopimuksessa on olemassa erityinen oikeusperusta, ei ole tarpeen turvautua valtuuksiin, jotka yhteisölle on annettu perustamissopimuksen 308 artiklassa.

Tarkistus 2 Johdanto-osan 3 a kappale (uusi)

3 a) Tämän direktiivin tarkoituksena on asettaa vähimmäisvaatimukset henkilöstölle tiedottamisesta ja henkilöstön osallistumisesta sekä sen kuulemisesta Euroopan yhteisön alueella toimivissa yrityksissä.

Perustelu

Ei haluta heikentää jäsenvaltioiden omaan sosiaalilainsäädäntöön liittyviä ehtoja.

Tarkistus 3

¹ Ei vielä julkaistu EYVL:ssä.

Johdanto-osan 6 a kappale (uusi)

6 a) Tässä direktiivissä kuuleminen tarkoittaa henkilöstön edustajien ja SE:n toimivaltaisen elimen välistä vuoropuhelua ja mielipiteiden vaihtoa. Kuulemisen ajan, luonteen, tavan ja sisällön pitää olla sellainen, että henkilöstön edustajien sallitaan ilmaista kantansa.

Perustelu

Kuulemisella pitää olla tarkoituksensa.

Tarkistus 4

Johdanto-osan 7 a kappale (uusi)

7 a) Tässä direktiivissä osallistumisella tarkoitetaan SE:n henkilöstön edustajien mahdollisuutta vaikuttaa yritykseen tulevaisuudessa.

Perustelu

Osallistumisella pitää olla tarkoituksensa.

Tarkistus 5

Johdanto-osan 8 a kappale (uusi)

8 a) Tämän direktiiviehdotuksen nojalla henkilöstön edustajat ja SE:n toimivaltainen elin vastaavat tiedottamisesta, osallistumisesta ja kuulemisesta.

Perustelu

Työntekijät valitsevat edustajansa.

Tarkistus 6
Johdanto-osan 17 kappale

17) *Perustamissopimuksessa ei ole annettu yhteisölle muita kuin 308 artiklassa säädetyjä ehdotetun direktiivin hyväksymisen edellyttämiä valtuuksia.*

17) *Perustamissopimuksen 137 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa määrätään tarvittavasta oikeusperustasta.*

Perustelu

Katso tarkistuksen 1 perustelu.